

¹Павелчак-Данилюк О.Б., к.т.н., ²Процьків Н. Б.

Чортківський інститут підприємництва і бізнесу, м. Чортків

¹Кафедра фундаментальних наук, доцент

²Кафедра фундаментальних наук, викладач

КОМП'ЮТЕРНО-КОМУНІКАЦІЙНА ФОРМА ОБЛІКУ

Під формою бухгалтерського обліку загалом розуміють сукупність облікових регістрів, які використовують у певній послідовності та взаємодії для ведення обліку із застосуванням принципу подвійного запису. Певне поєднання хронологічного і систематичного обліку, певні форми зв'язку між обліковими регістрами, спосіб і техніка облікових записів – усе це визначає форму ведення бухгалтерського обліку.

При комп'ютеризації відбувається встановлення порядку накопичення, обробки, узагальнення, контролю інформації та формування звітних показників відповідно до алгоритмів обробки первинної інформації. Комп'ютерні форми обліку реалізуються за допомогою програмних алгоритмів, які формують як вигляд регістрів, так і послідовність облікових записів. Отже, особливістю комп'ютерних форм бухгалтерського обліку є те, що вони не існують без конкретної комп'ютерної програми. Форми обліку, що передбачають застосування комп'ютерів, дозволяють ефективно задовольнити вимоги розподілу облікової праці, аналітичності та оперативності.

Ми розглядаємо ведення бухгалтерського обліку за допомогою персональних комп'ютерів, з'єднаних у мережу, при цьому один з комп'ютерів виділяється для зберігання єдиного журналу операцій - облікової бази даних, а інші використовуються для введення інформації та одержання звітних показників. Цю форму обліку, використання якої є сьогодні найбільш доцільним та ефективним, визначимо як форму обліку, в якій для накопичення інформації про господарські факти використовується єдиний хронологічний регістр, ведення якого базується на застосуванні комп'ютерів четвертого

покоління та електронних засобів комунікації. Комп'ютерну форму обліку в цьому разі доцільно буде назвати комп'ютерно-комунікаційною формою обліку.

Дослідження особливостей комп'ютерно-комунікаційної форми обліку дозволяє сформулювати основні її принципи.

1. Основою комп'ютерно-комунікаційної форми обліку є електронний обліковий реєстр, до якого входять: а) база даних на технічних носіях інформації, призначена для накопичення та зберігання облікової інформації; б) змінні величини, які тимчасово створюються у пам'яті комп'ютера для систематизації та узагальнення облікових даних; в) відеограми і машинограми, призначені для візуального відображення результатної інформації.

2. Бездокументний збір первинних даних за допомогою периферійних пристроїв та їх передача за допомогою засобів комунікації дистанційними каналами до комп'ютерів є основним способом здійснення документування господарських операцій.

3. Інформацію, яка відображає відхилення: за тими або іншими господарськими операціями (наприклад, відхилення від встановлених нормативів, планових завдань тощо) можна отримати автоматично за запитом.

4. На підставі вхідних первинних даних, одноразово зафіксованих на електронних носіях інформації, здійснюється інтегрована обробка облікових даних з необхідним рівнем деталізації та оперативності. При цьому використовується єдина інформаційна база даних, що накопичує всю необхідну для системи обліку інформацію.

5. Одноразове введення даних - обліковий запис перетворюється на облікову фразу, призначену для перенесення даних на комп'ютерні носії та їх обробки у комп'ютеризованій системі обліку.

6. Один журнал хронологічного запису - багато реєстрів систематичного запису. За обліковими фразами формується єдиний електронний обліковий реєстр - Журнал господарських операцій, хоча більшість програм для комп'ютеризації бухгалтерського обліку дозволяють перегляд інформації у вигляді журналів-ордерів, відомостей тощо.

7. Один синтетичний рахунок - багато аналітичних рахунків. Кількість рахунків аналітичного обліку залежить від мети, поставленої керівництвом перед обліком, і ніяк не обмежується.

8. Звітна інформація виводиться у визначений строк, а робочу (довідки, звіти для управлінців) у будь-який момент можна одержати за запитом - дані для цих документів одержують шляхом вибірки із Журналу операцій за певними алгоритмами.

У комп'ютерно-комунікаційній формі важливого значення набуває програмне забезпечення (набір алгоритмів) для комп'ютеризації бухгалтерського обліку. Таким чином, технологічний процес комп'ютеризованого обліку визначається загальними принципами програмування, і у зв'язку з цим елементи форми обліку знаходять своє конкретне втілення в спеціалізованих комп'ютерних програмах. В умовах використання комп'ютерно-комунікаційної форми обліку альтернативним засобом може стати Internet, і, зокрема, електронна пошта.

З впровадженням комп'ютерної техніки бухгалтерський облік змінюється. Застосування комп'ютерів впливає на зміст праці облікового персоналу: зменшується кількість механічних операцій з обробки документів, систематизації облікових показників, заповнення реєстрів та звітів. Облікова праця стає більш творчою, спрямованою на організацію та удосконалення обліку. Форма обліку, реалізована на базі сучасної комп'ютерної техніки та засобів комунікації (комп'ютерно-комунікаційна форма обліку), знаходить своє конкретне втілення в програмах для комп'ютеризації облікових робіт, оскільки порядок введення, спосіб і послідовність обробки даних, формування зведених облікових алгоритмів.

Література

1. Гуржій А.М. Інформатика та інформаційні технології: підручник / А.М. Гуржій, Н.І. Поворознюк, В.В. Самсонов. – Х.: Компанія СМІТ, 2003. – 352 с.

2. Івахненко С.В. Інформаційні технології в організації бухгалтерського обліку та аудиту: Навчальний посібник. – 4-те вид., випр. і доп. – К.: Знання, 2008. – 343 с.

e-mail: Danilyuk1901@mail.ru